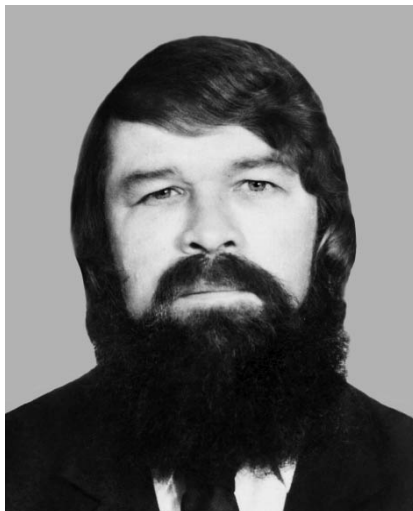

НЕКРОЛОГИ

ПАМ'ЯТІ ПРОФЕСОРА В. Г. КОТИГОРОШКА

10 вересня 2016 р. пішов з життя один із провідних археологів Закарпаття – професор В'ячеслав Григорович Котигорошко. Пішов, але назавжди залишив частину себе в серцях та пам'яті близьких і друзів, колег та учнів. Пішов, залишивши на сторінках наукових праць значний багаж знань, зібраних по крихтах важкою працею археолога, за що його будуть завжди з вдячністю згадувати особисто незнайомі з ним нащадки. У реаліях сучасного світу важко сприймається самопожертва цієї великої людини, яка між «для себе» або «для археології» завжди обирала останнє. Навіть у важкі з матеріальної точки зору часи він без вагань вкладав останні гроші в організацію польових археологічних експедицій, видання наукових збірників Інституту карпатознавства, поповнення новинками бібліотеки археологічної лабораторії Ужгородського національного університету. Крокуючи своїм життєвим шляхом, з усіх питань В'ячеслав Григорович завжди мав власну позицію, безкомпромісно її відстоював. У багатьох випадках це не додавало йому друзів, більше того – іноді стрімко збільшувалася кількість його ворогів, на існування яких Учитель не звертав жодної уваги. Часто він жартома казав, що вагомість людини визначається не тільки її справжніми друзями, але в першу чергу калібром ворогів.

Свої неповні 70 років професор прожив активно і зробив стільки, що багатьом не вистачило б і два-три життя, якби вони спробували повторити цей шлях.

Народився майбутній учений 22 липня 1947 р. в місті Самбір Львівської обл., в сім'ї офіцера-прикордонника. Разом із родиною побував

у багатьох точках на кордоні Радянського Союзу (Карелія, Вірменія, Грузія тощо), жив у військових містечках прикордонних застав. Саме тут формувалася сповнений цілеспрямованості твердий і непохитний характер. 1965 р. закінчив Тетрицкарійську середню школу (Грузія) і переїхав до Закарпаття, з яким пов'язав усе своє наступне життя.

1967 р. В. Г. Котигорошко вступив на I курс історичного факультету Ужгородського державного університету, який закінчив 1972 р. Зі студентської лави почалося його фанатичне захоплення археологією, давніми племенами та народами. В колі товаришів-студентів стартувало сповнене пригод експедиційне життя, полювання за давньою історією, яку розкривали приховані під землею старожитності. У цей час пліч-о-пліч із В'ячеславом Григоровичем на археологічній ниві працював справжній друг – Володимир Петрович Ванчугов, який згодом став директором Одеського археологічного музею.

Поруч із В'ячеславом Григоровичем в університетському житті та за його межами завжди була й інша велика людина, яку сам він називав «батьком закарпатської археології» – Едуард Альбертович Балагурі. Пізніше в результаті багаторічної праці саме цього «наукового дуєту» громадськість заговорить про археологічну школу Ужгородського університету, основним завданням якої було не «полювання» за окремими пам'ятками давнини, сотні яких було врятовано від ковшів екскаваторів, а створення цілісної картини давньої історії Закарпаття в контексті історії суміжних регіонів Словаччини, Угорщини та Румунії.

Після закінчення вищого навчального закладу

В'ячеслав Григорович став консультантом Закарпатського відділення Українського товариства охорони пам'яток історії та культури (1972 р.), згодом – ненадовго – вчителем історії Фрунзенської середньої школи в Криму (1973 р.), де на той час перебували його батьки.

Того ж року він повернувся на Закарпаття й почав працювати за археологічною тематикою молодшим (1973-1979 рр.), пізніше (з 1979 р.) – старшим науковим співробітником науково-дослідного сектора Ужгородського університету.

Одночасно, з 1986 р., В. Г. Котигорошко зайнявся і викладацькою діяльністю, відкривав для наступних поколінь таємниці історії. З 1991 по 1999 рр. він був старшим викладачем, з 1999 по 2000 рр. – доцентом, з 2000 р. – професором кафедри історії стародавнього світу і середніх віків Ужгородського національного університету. Викладав нормативний курс «Археологія», спецкурси «Фракійці і греко-римський світ», «Кельтська цивілізація і Рим», керував археологічною практикою.

У вересні 2004 р. з огляду на заслуги перед університетом і високий професійний рівень В'ячеслава Григоровича було призначено директором Науково-дослідного інституту карпатознавства Ужгородського університету, діяльність якого поступово сконцентрувалася на археологічній проблематиці.

Основні наукові дослідження професора були пов'язані з актуальними питаннями історії населення Верхнього Потисся латено-римського часу (III ст. до н. е. - IV ст. н. е.) і вивченням слов'янських старожитностей краю (VI-X століття). За час наукових пошуків В'ячеслав Григорович відкрив на Закарпатті понад 300 нових археологічних пам'яток. А скільки часу пішло на дослідження і порятунок вже відомих ключових для регіону поселень, городищ та могильників! Серед них і Мала Копаня, і Іза, і Чома, і Со-

лонці, й десятки інших, вивчення кожного з яких було б достатньо, щоб, озирнувшись на своє життя, професор міг сказати, що прожив його гідно. Більше того, для вивчення старожитностей сусідніх країн було налагоджено зв'язки з провідними вченими Румунії, Угорщини, Словаччини та Польщі, серед яких десятки друзів, які завжди із задоволенням зустрічали нашого професора в себе й часто бували в гостях у нього. Спілкування з колегами відбувалося як під час поїздок за кордон для вивчення фондів ключових музеїв, так і в ході виступів на міжнародних зустрічах, конференціях, симпозіумах та конгресах, де В'ячеслав Григорович гідно представляв Україну і постійно змушував зарубіжних колег пам'ятати про досягнення закарпатської археології. Завдяки щорічній, майже цілодобовій роботі без відпусток і вихідних побачили світ понад 100 його наукових праць, значну частину яких було опубліковано за кордоном.

При погляді на науковий шлях професора потрібно згадати, що у грудні 1983 р. ним було захищено кандидатську дисертацію «Населення Закарпаття в першій половині I тисячоліття нашої ери», а в квітні 1997 р. – докторську дисертацію «Історія населення Верхнього Потисся в латено-римський час (III ст. до н. е. - IV ст. н. е.)», які відчутно поповнили наукову скарбницю нашого народу. Досягнення В'ячеслава Григоровича були помічені не тільки на території нашого краю й у ближньому зарубіжжі, але й на віддалених за сотні кілометрів землях. Вагомим проявом цього було визнання на відомому конкурсі в Опішні на Полтавщині монографії «Населення Верхнього Потисся в давнину» (Ужгород, 2002) одним із кращих в Україні керамологічних досліджень.

Так, професор помер, не доживши до свого 70-го дня народження, але правду кажуть: «Людина живе доти, доки жива пам'ять про неї». І В'ячеслав Григорович заслужив собі саме Вічну Пам'ять.

**Колектив історичного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»**